

“L'enfrontament estrictament polític, a l'estat li resultaria molt més incòmode”

“El cas és que, amb unes mesures preventives, un jutge va ordenar, sense sentència, tancar el diari i liquidar l'empresa. Si hi ha una absolució s'haurà de recordar això”

Martxelo Otamendi era el director d'‘Egunkaria’, el diari clausurat el 2003 arran d'una intervenció de la Guàrdia Civil, a instàncies del jutge de l'Audiència Nacional espanyola Juan del Olmo. El judici contra ell i els seus companys periodistes detinguts en aquella operació ja ha començat.

Després de tot aquest temps, l'operació que es va fer contra vosaltres avui fa l'efecte que es desinfla, amb un procés en el qual la fiscalia no presenta càrrecs ni us demana res.

—Bé, et vénen ganes d'aixecar-te enmig de la sala del jutjat i preguntar: “Senyors, què hi fem, aquí?” És que és un cas una mica insòlit: ni la fiscalia, ni l'acusació particular no presenten

càrrecs. Només hi ha l'acusació popular de l'AVT (Associació de Víctimes del Terrorisme) i Dignitat i Justícia... I ja és prou coneguda de tothom l'animadversió que tenen per tot allò que sigui basc.

És una cosa insòlita, si més no discutible.

—I en què es basen aquestes acusacions?

—Els fan l'atribució genèrica que

som membres d'ETA. Es basen en uns suposats documents trobats a membres d'ETA de fa temps. Nosaltres —i la fiscalia i tot— diem que no hi ha cap vinculació, que els documents d'ETA només demostren un interès per part d'aquesta de conèixer la naturalesa del projecte del diari, però en cap cas no demostren res més, i molt menys una subordinació del diari i de la gent que el vam impulsar i dels directius a ETA.

—Si la justícia ha deixat que el procés anés endavant només amb les febles acusacions populars, cal entendre-ho com una estratègia de desgast dels sectors nacionalistes bascos?

—És clar per a tothom i per la justícia que el tancament del diari *Egunkaria* no es va basar en proves, sinó més aviat en una obsessió de la Guàrdia Civil i d'algun jutge de l'Audiència Nacional. I, de passada, va ser un missatge per a navegants, per a la gent del País Basc, però també per als catalans, en el sentit d'advertir que, senyors, estem disposats a anar fins on calgui, segons què feu.

—Si finalment es demostra que la clausura no va ser justificada, teniu previst de demanar explicacions pel tancament del diari?

—Ara som en una fase primària, en què ens hem de concentrar a aconseguir guanyar el judici, és a dir, en el sobresseïment de tots els qui hi som encausats. Aquest és el nostre primer objectiu, sense posar expectatives en l'endemà.

Però bé, és cert que van tancar un diari, un mitjà de comunicació. Es va vulnerar la llibertat d'expressió, el dret dels bascos a una font d'informació. Però, a més a més, es va tancar una empresa, amb 150 treballadors. Una empresa que pagava impostos, que feia despeses i generava riquesa. És clar, aquesta empresa devia tenir un valor al mercat. I tot això, també caldrà tenir-

ho present en el seu moment. I caldrà parlar-ne.

El cas és que, amb unes mesures preventives, que es van convertir en definitives, un jutge va ordenar, sense sentència, tancar el diari, i liquidar l'empresa. Si hi ha una absolució s'haurà de recordar això.

Però ara, com deia, cal que ens concentrem, primer de tot, a guanyar el judici.

—El cas Egunkaria no es pot llegir sense tenir present la gran pressió que hi ha hagut en la política basca. Amb la llei de partits, el pacte de govern PSOE-PP, la pressió judicial contra molts col·lectius independentistes. Teniu la percepció que aquesta estratègia li resulta reeixida a l'estat?

—No. Perquè els bascos tenim tota la capacitat de girar la truita, de canviar el cicle. I entrar en un de molt més polític, que serà molt més incòmode per a l'estat.

Tot depèn de la voluntat dels bascos. Si tenim prou voluntat per a caminar cap un altre escenari, ho farem. No depèn de l'estat.

—Malgrat això, pot ser que aquesta època sigui una època d'un cert pessimisme per al nacionalisme basc?

—Home, la situació política al País Basc no és bona. Part de la població no pot anar a votar perquè li han illegalitzat la seva opció. Tenim més presos que mai, ni en ple franquisme no n'hi havia hagut tants. Tenim líders de l'esquerra *abertzale* empresonats, perquè impulsa un procés de pau. Però crec que encara queden elements per a pensar que es pot canviar el cicle.

Un escenari on hi hagi una preponderància de la política, amb un enfrontament estrictament polític, a l'estat li resultaria molt més incòmode. I jo tinc l'esperança que en un temps relativament curt canviem de cicle i d'escenari.

—Quins són els elements per a poder pensar en aquest canvi de cicle, sense la distorsió de les violències?

—Crec que l'element polític més important és el procés de reflexió per part de l'esquerra independentista, per mirar de canviar de cicle i afavorir una etapa de confrontació més política. Si s'obre aquest procés, finalment, s'albiraria un nou escenari que, per a qualsevol observador polític, seria tremendament interessant.

Si l'esquerra independentista fa bé els deures crec que som en l'avant-sala d'un nou cicle en el qual tothom s'haurà de redefinir. Se suposa que si no hi ha activitat d'ETA, ja no hi ha res a condemnar. Per tant, no hi ha res a il·legalitzar. Això redistribuix un nou mapa polític. De manera que tot allò que configura el pol *abertzale* podria recuperar bona part de les seves capacitats. Ja es parla molt d'un pol sobiranista, una reunificació de forces sobiranistes...

Cal, doncs, dissipar l'element violent, tant per part d'ETA, com per part de l'estat, crec que podem situar-nos en un escenari molt interessant. Cal, això sí, que l'esquerra independentista, i els sobiranistes en general, tinguin prou maduresa per a dur endavant el procés.

—Però l'estat va en la línia de prioritzar l'estratègia de la derrota definitiva, per assolir la pau. Fins a quin punt això no fa inviable aquest procés que dieu?

—Bé, és cert. L'única explicació que tenen les detencions d'Otegi, Rafa Díez, Zabaleta i els altres, que treballaven per afavorir que el vector de la violència desaparegués de l'escenari, és que l'estat no va per aquest camí. L'estat vol eliminar ETA, però no per afavorir un procés de reflexió intern dins d'ETA, per afavorir l'abandonament de la lluita armada.

Per tant, aquestes detencions només es poden entendre com un intent de provocar el fracàs d'aquesta decisió. Ningú no es creu que Otegi i companyia reorganitzessin res. ETA, des de final d'agost, no ha col·locat ni un sol gram d'explosius. Crec que és el procés no declarat més llarg que hi ha

hagut sense atemptats d'ETA. Quan hi ha aquest procés, i quan l'esquerra independentista treballa per afavorir aquest canvi de cicle, per a l'absència de violència, resulta que els empresonen. Doncs bé, com s'ha d'interpretar això?

—Com?

—Amb un sol objectiu, provocar de nou la intervenció d'ETA, perquè trenqui aquest període.

L'estat sap que una derrota militar d'ETA té conseqüències, no tan sols sobre l'esquerra *abertzale*. La sobrepassa i també afecta el PNB, i el nacionalisme en general. I crec que és això que busca l'estat, amb la detenció d'Otegi. Trencar qualsevol procés que no condueixi a la derrota d'ETA. Només hi ha dues maneres: o la derrota, o un procés de revisió a l'interior d'ETA que la dugui a deixar les armes. L'estat vol la primera: està disposat a assumir aquesta violència per aconseguir la derrota militar d'ETA. Després de cinquanta anys o seixanta de lluita armada, vol fer-los pagar. Per això necessita que ETA actuï. I com es fa si ETA ha decidit de no actuar? Doncs provocant-la, amb aquestes detencions. I com que no hi ha resposta, detenen després 34 joves...

—La pressió política, judicial sobre el nacionalisme basc, pot acabar afavorint aquesta reflexió que apunteu en el món de l'esquerra independentista?

—No, no. És que tothom haurà de fer una reflexió, després de la de l'esquerra independentista. De fet, tothom fa càbales sobre un nou escenari sense ETA, i amb una esquerra *abertzale* que tingui un pes polític important i una bona presència pública. Per la capacitat organitzativa que té, tothom sap que en un escenari com aquest, pot tornar a tenir bons resultats electorals i grans iniciatives polítiques —que són tan importants com els resultats electorals.

De manera que tothom ha de reflexionar, no sols l'esquerra independentista. El Partit Socialista també haurà de reflexionar. I el PNB. I segur que ja ho fan. L'únic que no tindrà gran cosa per a reflexionar serà el Partit Popular.

Enric Rimbau

“Tothom fa càbales sobre un nou escenari sense ETA i amb una esquerra ‘abertzale’ que hi tingui un pes polític important”